Digitized by SVOBODA-NEWS.COM

Учѣте ся брати мои
Думайте читайте

СВОБОДА

И чужому научайтесь
Свого не цурайтесь.

„Въ своєй
хатѣ
своя правда

И сила
и воля"
Шевченко.

ЧАСОПИСЬ ДЛЯ РУСКОГО НАРОДА ВЪ АМЕРИЦѢ И ОРГАНЪ „РУСКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА".

Рокъ IV. Шамокінъ, Па. Четвергъ 2-го Сѣчня 1896. Число 1.

ХРИСТОСЪ РАЖДАЄТСЯ — СЛАВИТЕ ЄГО!

Вже 1895 лѣтъ пролетѣло надъ землею, якъ убогимъ вифлеємскимъ пастухамъ розвѣстили ангелы божій сей радѣстный благовѣсть:

Христосъ раждаєтся!

И збогй неграмотнй пастухи, а за ними богатй та мудрй тріе царѣ зъ далекого Востока зъ словами на устахъ: **„Славите Єго"!** — спѣшать до вбогои стайнѣ и воздають честь и славу во яслахъ лежачому Богу, воплотившому ся спасенія нашого ради. Въ тѣмъ широко и далеко попѣдъ свѣтъ-нїй вѣдъ небесъ залу-на пѣснь ангельского хо-ра: „Слава во вышнихъ ту и на земли миръ во человѣцѣхъ благоволеніе."

Отсе цѣль, задля котрои Христосъ раждается, отсе причина нашои рѣдости и веселія!

Протоє зъ нагоды святкованя памятки Христового Рождества, зъ нагоды почитаня сеи всесвѣтнои и всеславнои подѣи, котрои небо и земля були свѣдками, тѣлько сотокъ лѣтъ тому назадъ, здоровить наша Редакція „Свободы" своихъ читателѣвъ и всю амери каньску Русь съ празникомъ:

Христосъ раждается!

Изъ души серця шлемо нашъ задушевный привѣтъ въ нагоды рѣздвяныхъ святъ нашимъ братамъ працьовникамъ Русинамъ розсѣяным по цѣлой Америцѣ и желаємо имъ благословеня божого, здоровля, щастя, доброи тревалои роботы, спокою, згоды, братнои любови, доброи и крѣпкои волѣ братати ся и жити въ згодѣ, дбати о своє вспѣльне добро, помагати собѣ вспѣльно, щобъ лучше жилось намъ на чужинѣ, якъ нещаснымъ родимцямъ на своєй та не на власпой землѣ. Протоє къ пынѣшнимъ числомъ „Свободы" идемъ у кождый вузко-темный ярдъ по великихъ мѣстахъ, у кожду руску хату по малыхъ мѣсточкахъ, у кожду майнерску руску шанду по роскиданыхъ плейзахъ, у кожду печеру углекопѣвъ и кличемо грѣмко, велегласно:

Христосъ раждается!

Возвесели ся и возрадуй ся въ сей день о ты рускій працьовнику, що задля кавалка хлѣба опустивъ єси твою рѣдну стрѣху и житемъ своимъ важишь, розбиваючи иѣдземнй скалы, горы, непевный узрѣти ясного сонця въ остатнѣй хвилѣ твоєи мученическои смерти! Всѣ пролятй слезы, выплаканй твоими очима черезъ твою щербату долю, най замѣнять ся, въ той приснопамятный день, въ цѣлючій бальзамъ для болящои души, а виновникамъ твого лихолѣтя, най замѣнять ся во каплѣ тричи перетопленого слова, спадаючѣ на ихъ затвердѣле и нѣчимъ незрушиме серце за нашу нужду, голодъ и тулацтво, нѣколи непотрѣбне автохтону, уроженцю земли плывучои медомъ та молокомъ! Съ тыми рѣздвянными святами желаємо мира, спокою, братньои любови и доброи волѣ до вспѣльного народного дѣла, щобъ американьскій Русины подали собѣ руку въ знакъ мира, благоволенія и всѣ якъ одинъ сотворили одно велике трѣвке товариство, всѣ якъ одинъ скинулись по доляру на рускій вертепъ, то єсть: на рускій еміграційный Дѣмъ для убогихъ и нужденныхъ, задля котрыхъ прійшовъ Христосъ на сей свѣтъ, щобъ спасти погибшихъ емігрантѣвъ изъ колишнього раю.

Миръ вамъ братя днесь приносимъ и най той миръ, спокѣй и добра воля розгнетить ся въ серцю-души всѣхъ Русинѣвъ, щобъ мы вже разъ спѣзнали себе и въ згодѣ, мирѣ взялись до дѣла надъ нашимъ народнымъ вздвигненемъ до той культурно-гуманной высоты, до котрои божимъ и природнымъ правомъ намъ належить ся воспрянути.

Христосъ раждается!

Славѣтъ Его съ тою крѣпкою вѣрою, якъ нашъ неподвижный Бескидъ, въ Его милосердіе, що выслухае горячу просьбу поробощенного народу и низпѣшле свѣй миръ и благоволеніе у курну хату рускаго раба и въ убогу шанду рускаго майнера та и въ буду Русина невѣльника на бразилійскихъ плянтаціяхъ. Мы русины маймо непохитну надѣю на боже помилованє! Линѣмъ духомъ до убогого вертепу всѣ, а всѣ, що носите имя руске. Ты каторжнику брате изъ сибирскихъ рудокопѣвъ явись духомъ передъ яслами Новонародженого Спасителя и брязни кайданами во честь Его, бо бѣльше не можешь. Ты умераючій зъ голоду галицкій хлопе заспѣвай въ останне коляду. Ты закарпатскій брате воспой Христу ще разъ тропаръ по свому, бо дичь Арпада бѣльше уже не позволить. А л е с ъ н а м и Б о г ъ!

До вертепа для Русинѣвъ вступъ вѣльный и мы маємо перше право, бо Христосъ убого для убогихъ покривдженыхъ родивъ ся — а мы найбѣльше покривджений вѣдъ всѣхъ. Нагій Богъ во плоти на клаптѣ мервы, для голыхъ народивъ ся и ихъ просьбы выслухае и помилуе.

Новонародженый помилуе и спасе порабощеный рускій народъ. Мы Его достоянѣе, мы Его наслѣдіе. Наша будучность яко мученикѣвъ е записана въ книзѣ живота и воскресенія. Ясна промѣнь явившоись звѣзды не вдарила въ вѣкно палаты царѣвъ и юродивыхъ кесарѣвъ, але въ убогу стайню. Такъ само тая сама звѣзда пѣшле свѣй благодатный промѣнь въ курну руску хату, або избу — а той промѣнь буде ознакою нашои свободы пѣсля пророчества: „що и у наше вѣконце засвѣтить сонце." И той день недалекій — **Христосъ раждается! Славѣмъ Єго!** и чекаймо съ крѣпкою вѣрою що спасе погибшихъ.

Гр. Гр.

Приступили слѣдуючй новй члены:

MT. CARMEL, PA.

	Число въ гол. книзѣ:
1. Хохолякъ Иванъ	281
2. Курей Матвій	282
3. Бенякъ Григорій	282
4. Малютичъ Констан.	283

CENTRALIA, PA.

5. Кашовицъ Йосифъ	283
6. Роѓоцъ Теодозій	284
7. Шпрохъ Иванъ	284
8. Кальвачъ Йосифъ	285

SHENANDOAH, PA.

9. Брунарскій Симеонъ	285
10. Всч. О. И. Арданъ	286

Справозданє зъ пѣврѣчныхъ загальныхъ Зборѣвъ „Союза" подамо на другій разъ.

Несторъ Дмитрѣвъ
секретарь.

Шамокінъ 2. Сѣчня.

Конецъ.

Въ попередныхъ числахъ „Свободы" змалювали мы яскравыми красками нужду нашого брата въ старѣмъ краю. А змалювали мы єѣ вѣрно, пѣсля праць тыхъ людеѣ, що щиро займають ся долею нашого хлѣбороба въ Галичинѣ. Така то самѣсенька доля-мачуха выгнала нашихъ Лемкѣвъ зъ пѣдъ ихъ родинної стрѣхи и загнала ихъ, ажь за море хлѣба насущного шукати. Не треба богато говорити нашому братови въ Америцѣ, яка доля его братѣвъ и кревныхъ въ старѣмъ краю. Вѣнъ про се самъ найлѣпше знае, бо часто листы приходять, тай часто посылають нашй люде доляры и пѣдмагають голодуючихъ братѣвъ. А прецѣ таки вертають нашй люде зъ Америки пѣдъ свою рѣдну стрѣху. А хоть водтакъ, стративши послѣдный грѣшъ зароблены въ Америцѣ, ложичуть на шіфкарту и знову поѣдуть до Америки, а вѣдтакъ въ короткѣмъ часѣ знову вертають на рѣдне смѣте и знову вертають въ Америку. Часомъ практикуе ся така вандрѣвка по кѣлька разы, однакъ еще не устае. Нашому Лемкови поѣхати до Америки, то такъ, якъ Бойкови зайти на заробки на Подѣле пѣдчасъ жнивъ. Чому приписати ту охоту до повороту пѣдъ рѣдну стрѣху, хоть навѣть дуже убогу? Нашъ чоловѣкъ вывандровавъ зъ бѣды за море — ту вѣджившись ся фізично, навчивъ ся ѣсти мясо, котрого понюхавъ бувало на Великденъ, заробивъ кѣлька долярѣвъ и набравъ охоты вернути опять въ рѣдный край, бо каже поправлю свою господарку — тай буду вже жити, якъ люде. Однакъ годѣ жити нашому чоловѣкови, якъ люде тамъ, де вѣнъ не въ силѣ своєю працею себе и свою родину навѣть картофлями выживити. И вертае нашъ чоловѣкъ опять за море и бѣльше не вертае. Ту купить собѣ свой власный дѣмъ, заробляе и жие певно, якъ люде.

Теперь прійшла черга на нашихъ галицкихъ Подолякѣвъ. Тотй сердеги довше загрѣли мѣсця на своимъ смѣтю, якъ нашй Лемки. А довше они могли выдержати, бо мали землю лѣпшу, тай якось и бѣльше терпеливости знайшлось у нихъ, якъ у Лемкѣвъ. Колижь бѣда запукала таки моцнымъ кулакомъ о вѣкна хаты, покидають нещасливй рѣдну землю, спродають за безцѣнъ и йдуть до Бразиліи, на неминучу смерть. Землю купують жиды за дуже малй сумы, а вѣдтакъ вѣдпродують Мазурамъ, або ще якійсь часъ самй рабують єи немилосерно, высысаютъ послѣднй соки и зъ землѣ и зъ тыхъ бѣдолахѣвъ людей, що немали землѣ — одже не мали що продати — тай не могли выѣхати до Бразиліи.

Щобъ не дати пропасти рѣднѣй земли, заложили нашй люде товариство пѣдъ проводомъ Д-ра Олеськова, котрый недавно ѣздивъ до Канады, щобъ вышукати добру землю для нашихъ еміґрантѣвъ — и то товариство мае занятись выкупнымъ землѣ, не допустити жидѣвъ и Мазурѣвъ на нашй рускій грунта. До сего потреба, розумѣе ся великихъ сумъ грошей, а мы

Продолженіе на другой сторонѣ.

Digitized by SVOBODA-NEWS.COM

SVOBODA
(LIBERTY.)
Weekly Paper

The only Russian political Newspaper published in this Country; circulating in all parts of the United States and Canada, wherever the Russian language is spoken.

Published at 144, South Franklin str; Shamokin, Pa. of each week by the Svoboda Publishing Co.

ADVERTISING RATES:
One inch per annum...$ 10.00
„ „Six months. „ 6.00

All comunications should be addressed to:
„Svoboda" Printing Office
144 S. Franklin, str,
Shamokin, Pa.

Предплата рôчна 2.00
До старого краю..... 3.00

Всѣ дописи и грошѣ просимъ высылати пôдъ адресу:
To "Svoboda" Printing Office
144 S. Franklin, str.
Shamokin, Pa.

Наша газета выходить що тыждня въ Четверъ.

Entered the post office at Shamokin, Pa. as second class mail matter.

УВАГА.

Хотячи̂ приступити до „Союза", най посылають вступне и мѣсячне до касіера.

Mr. Gr. Chylak
Olyphant Pa.

И увѣдомити секретара пôдъ адресою.

Rev. Nestor Dmytriw
Mt. Carmel, Pa.
P. O. Box. 599.

T. TALPASZ,
ТЕОДОЗІЙ ТАЛПАШЬ
Рускій Реставраторъ
— и —
готельничій
246
PEARL STR.
SHAMOKIN, PA.
Недалеко рускои плебаніи.

Добрый вечеръ, друже мой!
— Добрый вечеръ, свате!
А куда такъ спѣшите?
— До Талпаша, брате!

Що за Талпашь? Зводки онъ?
— Та-жь краянъ нашь милый
— У него всѣ русини
— Подкрѣпляють силы!...

— Що за брындза й пиво тамъ!
— Обходить ся файно!
— Обслугуе якъ братамъ!
— Таньо надзвычайно!

Продолжено зъ першой стороны.

всѣ знаемо, що въ Галичинѣ гроша нема.

Для того звертаемо ся до нашихъ Братôвъ въ Америцѣ, щобъ ти̂, котри̂ мають якій грôшь не тримали по матерацахъ, не впыхали по дѣрахъ, не вспомагали своимъ грошемъ чужихъ бізнесѣстôвъ, але щобъ ратували своимъ грошемъ, свою рôдну землю. Якъ схочешь чоловѣче повернути до старого краю, будешь мавъ вже готову землю и то добру, подôльску землю, не схочешь вернути, то можешь за кôлька лѣтъ дуже добре продати, бо земля чимъ разъ дорозша, тôлько теперь жидова выдерае за пôвдармо вôдъ людей, котри̂ зъ роспуки кидають кровавицю. Други̂ народы дорожать своею рôдною землею, якъ якимъ неоцѣненымъ скарбомъ. Бо и справдѣ есть чимъ дорожити; якъ нестане въ насъ землѣ — то и насъ Русинôвъ на свѣтѣ не стане. Други̂ народы, де они не зайдуть всюды задержать свою народнôсть. Мы слабоньки̂ — у насъ бракъ повнои свѣдомости народнои, бракъ того святого запалу патріотичного до свого рôдного.

Лучаесь намъ Братя Русины Американьски̂ нагода дати доказъ, що мы на вôльнôй земли доросли вже до того понятія, що значить правдивый патріотизмъ, любовь вôтчины. Для-того спѣшѣмъ якъ наскорше дати довôдъ, що мы дорослй люде и вмѣемъ оцѣнити вагу свои рôднои землѣ. Тяжко запрацьованый грôшь, не марнуймо, але зложѣмъ на свою землю, а хочете знати, якою дорогою и **якъ то купити грунтъ напишѣть листъ до насъ и адресуйте:**

„SVOBODA",
144 Franklin Str.
SHAMOKIN, PA.

ВѢСТИ ИЗЪ СТАРОГО КРАЮ.

Допись „Свободы" изъ старого краю.

Морозъ. Наша коротка память. Що „Народна Рада" у Львовѣ хотѣла зробити. Еміграція селянъ и еміграція интелігенціи.

Львовъ 3. грудня 1895.

Конець.

Борони Боже, не подумайте собѣ, що я кажу, мовь бы то вамъ були потрѣбни̂ неробы-папы, на котрыхъ други̂ роблять; не о такихъ я говорю, а о такихъ, щобы працювали головою, а зъ тои працѣ бувъ хосенъ для ширшои громады. Мѣжь такими „панами" а робôтниками, що жіють зъ працѣ рукъ, въ Америцѣ, здае ся, рôжниця не велика. Я бачивъ въ товариствѣ „Просвѣта" величезни̂ фотоґрафіи рускихъ музикантôвъ (банды) зъ Шамокіну и ще звôдкись, та ажь трохи не пôдскочивъ зъ утѣхи, що всѣ такъ гарненько повбирани̂, якъ наши̂ меценасы або депутаты; видко, на зверхъ въ одежи рôзницѣ у васъ нема. Але проте не кождый потрафивъ бы службу божу правити, або въ судѣ судити, або дѣти учити. До того все таки потрѣбно шкôлъ и науки. А до науки потрѣбно людей.

У васъ въ Америцѣ вченыхъ Русинôвъ, що покôнчили высши̂ школы, певно дуже мало. Коли-жь они потрѣбни̂, то здало бы ся ихъ звôдкись взяти. Священникôвъ зъ тяжкою бѣдою можна спровадити зъ Галичины або Угорщины, а звôдки взяти иншихъ? Чи такожь спровадити? А коли ти̂ не хотять ѣхати? боять ся? — Надъ тымъ варто бы застановити ся.

Чи можна надѣяти ся того, що люде зъ наукою, котри̂ тутъ въ старôмъ краю можуть заробити на хлѣбъ чи то въ школѣ, чи въ урядѣ або деинде, схочуть переселяти ся въ Америку? Я думаю, а навѣть певный, що нѣ. Кождый волить мати горобця въ руцѣ, нѣжь синицю въ воздусѣ. А до того майже всѣ интеліґентни̂ Русины привыкли жити зъ пенсіи вôдъ першого до першого, то хочь неразъ не можуть зъ того выжити, а таки за нѣчо инше не возьмуть ся. Знаете сами̂, якого бы то у насъ крику та дива було, якъ бы професоръ у вôльный часъ продававъ у власнôмъ склепѣ товары. Привыкли мы до малого, а хочь заробокъ дуже любимо, але легенькій и такій, щобы панови пасувавъ. Сказано, що робота паньска, бѣла, а хлопска, чорна. Одже и медомъ не заманите бôльше число интеліґенціи до себе, бо мы ту якъ ти̂ хробаки въ хрѣнѣ, не вѣримо, що морква може бути смачнѣйша. Тамъ колись на рôкъ оденъ, два интеліґентни̂ свѣтски̂ Русины може й выберуть ся до Америки, але бôльше нѣ. Я бодай не чувавъ, щобы хто квапивъ ся. Нема въ насъ вôдваги тай таки, правду сказати, ѣхати на непевне годѣ вôдважити ся.

Щожь робити? Адже вамъ, коли вже не кого иншого, то хочь своихъ учителѣвъ потрѣбно, ябы дитина не забувала рôднои мовы, щобы Русинъ не бувъ якъ той жидъ, що якъ пріѣде до Мадярôвъ, то вôнъ Мадяръ, мѣжь Поляками Полякъ, мѣжь Нѣмцями Нѣмець — всюды до сильнѣйшихъ пристае. Все-жь таки годить ся, абы дитина попри анґлійску мову навчила ся и своеѣ. Правда, зъ анґлійскою свѣтъ перейде, але рôжни̂ дуже вчени̂ люде надъ тымъ думали, чи бы не выдумати для всѣхъ людей одну мову, и таки въ кôнци сказали: „Розумѣешь ты по анґлійски и по нѣмецки и по французки, то дуже гарно; але коли ты Русинъ, то встыдъ и публіка передъ Богомъ и людьми, абы ты не знавъ и не шанувавъ свого". Одже треба дѣтей учити и по руски. Дежь взяти учителѣвъ? Чекати, чи не приѣдуть зô старого краю? Тай хто знае, що за чоловѣкъ оденъ зъ другимъ може пріѣхати...

Моя рада така: **Американьски̂ Русины мусять вытворити интелігенцію зъ помѣжь себе.** Треба дѣти посылати до анґлійскихъ шкôлъ, абы вчили ся всего, що тамъ учать, але кромѣ того треба заложити школу рускои мовы, щобы ученики могли докладно пôзнати свое рôдне. Вже тамъ, якъ се зробити, вы будете знати лучше, нѣжь я, але то повтаряю: вытворюйте интеліґенцію зъ помѣжь себе, коли она вамъ потрѣбна, а на приѣздъ зô старого краю не спускайте ся. Правду сказати, кого-будь зъ интеліґенціи мы высылати американьскимъ Русинамъ въ подарунку не повинни̂, кого доброго зновь не повинни̂ пустити, бо вôнъ намъ тутъ такожь дуже потрѣбный. Адже у насъ вся наша політика, література и т. и. черезъ то така кулява, що сами̂ не маемо богато розумнои интеліґенціи; одже кождый розумный чоловѣкъ намъ дорогій и мы его позбувати ся не повинни̂.

Ото мавъ я вамъ сказати; а въ тôмъ сами̂ вы лѣпше знаете, якъ и що робити; я тôлько вказавъ на то, абы вы не дуже числили на приѣздъ интеліґенціи. А вже решта то вамъ лѣпше доповѣсть „Свобода", котра менѣ дуже подобае ся, такъ що менѣ дивно, чому она мѣжь американьскими Русинами не мае хочь 50.000 передплатникôвъ. Чи й американьски̂ Русины, такъ якъ наши̂, не цѣкави̂ до газетъ? То мене и насъ всѣхъ ту дуже дивуе тай встыдно намъ дуже за то, що де Русина не кинь, а вôнъ всюды однакій... Такъ не повинно бути....

Иванъ Гримало.

Вôдъ Редакціи.

По новôмъ роцѣ буде выходити „Свобода" въ збôльшенôмъ форматѣ. Перши̂ два числа вышлемо на оказъ всѣмъ нашимъ Братямъ, котрыхъ лишь адресы будемо знати. Однакъ слѣдуючи̂ числа вышле ся лишь тымъ, котри̂ за той рôкъ за „Свободу" заплатили, дальше, котри̂ вже до Шамокінъ прислали предплату або, котри̂ замовлять напередъ нашу часопись.

Рôздво.

(А. Манцовѣ.)

Зъ италійского пер[illegible]
О. Гр. Гр.

Мовь камѣнь, що зъ верха
Изъ горы стромкои
Наваломъ порваный
Воды снѣговои
Мечесь безъ упину,
У пропасть, въ долину
И въ землю грязне;

И тамъ, де зупинивсь,
Недвижно ось лежить
И вѣки промчуть ся
Онъ сонця не вздрить,
Родинного вершка,
Сли сила го важка
Въ гору не двигне.

Такъ само нещасный
Сынъ першой провины,
Съ проклятемъ на главѣ
Лежавъ отъ той днины
Въ безоднѣ нуждъ, тревоги,
Черезъ гнѣвъ Стови
Каркъ гордый схиливъ.

Хто зъ смертныхъ, родженыхъ
Въ гнѣвѣ, хто посмѣвъ
Сказать Всесвятому:
Даруй, всмири Твой гнѣвъ!
Новый робить завѣтъ?
И пеклу ось якъ слѣдъ
Щобъ добичь одбивъ?...

Се родись Отроча,
Се сынъ даде ся намъ,
Вровцями лишь вергне,
Страхъ, трепетъ ворогамъ,
Впавшого подносить
И славу водтакъ.

Зъ небесныхъ просторовъ
Ключомъ вода беть ся,
На землю засохлу
Благодатю леть ся,
Древо медомъ прѣе
Подъ нимъ цвѣтъ и зѣля
Де впершь бувъ бодакъ.

О сыну! рожденный
Всевѣчнымъ собою,
Котрый зъ вѣковъ скаже?
Ты почавсь зо мною?
Ты есь; и вселенна
Тобою створенна
Не обойме Тя.

И Ты благоволивъ
Сю плоть взять на себе?
Зъ одки та честь й она чимъ
Вславилась у Тебе?
Сли въ судьбахъ божихъ,
Прощане изможе
Се милость Твоя!...

Въ Вефлеемъ, въ вертепѣ
Днесь намъ раждаеть ся
Отъ Дѣвы Пречистой
На свѣтъ являсть ся,
И пѣсля пророка
Зъ дѣвочого боку
Ось Онъ межь нами!

Дѣва вразъ в Мати
Въ убоги пелены
У стайнѣ, у полю,
Повива дѣтину,
Предъ Нимъ упадае,
Честь, славу оддае
Царю надъ царями.

Ангелъ же людямъ
Вѣщунъ сей невины,
Оминувъ палаты
До вбогихъ полинувъ
И бѣднымъ овчарамъ
Смиреннымъ симъ абамъ
Во свѣтлѣ являесь.

За нимъ, якъ разъ зъ неба
Небесныхъ силъ много
Сяевомъ на землю
Злѣта й пуже Богу
Хоромъ херувимскимъ
По поляхъ вефтлеемскихъ
„Во вышнихъ" лунае.

Веселу воспѣвши,
До неба вертають
Въ захмарныхъ просторахъ
Поволи щезають;
Звукъ пѣсней поволи
Нѣмѣе по поли
Чабанъ не свой ставъ.

По хвили, мовь зо сну
Пастырѣ збудились,
Спѣшать ко вертепу
Де и зупинились.
Видять Бога въ плоти
Въ нуждѣ и наготѣ,
Якъ ангелъ сказавъ.

Спи, Отроча; не плачь:
Младенче неба спи,
Страшный сонъ горя, слѣзъ
Ахъ най не спить ся Ти!
Що людскость проляла
Нѣмъ Тебе приняла
Стайня убога...

Спи Дѣтя: хто родивсь
Не знають ще люде,
Но день прійде, що всѣ
А всѣ Твои удуть,
И Тебе въ пеленахъ
Восхвалить дѣтина
Спозна свѣтъ Бога!

Digitized by SVOBODA-NEWS.COM

ПОБРАТИМЪ.

Повѣсть О. Федьковича.

Я бувъ оденъ у свого батька, а батько богатырь бувъ! Бувало и восѣмъ наймитовъ тримають, бо було до чого. А менѣ и сокиры не дадуть въ руку взяти, не то що. „Що тобѣ“, кажуть, „роботовъ клопотатись, коли є кому и безъ тебе?“

„Якъ же менѣ безъ роботы жити“, кажу я, „коли менѣ нудно!“

„Чому бы не нудно!“ стануть ненечка бувало гнѣватись, „ану тольки крѣсъ. (стрѣльбу) да въ лѣсъ! тожь бы то я заячика печеного попоѣла!!!“

А вони умысне отсе кажуть, щобъ мене водъ роботы водгулити. Нѣщо тогды вже й робити, беру крѣсъ та йду.

А въ недѣлю, чи тамъ у празникъ, то сестры мене, бувало, ажь проклинають, бо ненька водъ самого досвѣта нѣчо не дѣють, лишь имъ дорѣкають: „А сорочка Иванова яка? А ширинька яка? А вонъ провасъ и чорный ходить, и не змытый, а вонъ сякъ, а вонъ такъ, хоть васъ три въ хатѣ!“ Таке сердешнымъ сестрамъ бувало пѣсть ся черезъ мене. Да кобы хоть було за що; а то на менѣ и сорочка якъ папѣръ, и ширинька якъ макъ. и голова вымыта та вычесана, що вже лѣпше хиба въ якого принца, а неньцѣ ще не догода. Оттакъ то я дома проживавъ.

А батечко, абы лишь недѣля: „ану, сыну, ану на базарь, ану нагулятись, доки молодый!“ тай менѣ карбованцѣвъ зо два въ чересъ! Оттакъ то я пробувавъ у свого батечка. Да не довго набувъ ся: прийшла вербицирка, а гусарскій майоръ тольки цьмокнувъ, якъ мене побачивъ. Кучерики мои золотѣ да коханѣ, пошли вы поподъ ноги!...

У нашому селѣ не було кращого парубка, якъ той Сидоръ Чобанюковъ; бувало ажь сіяе, де стане; а що вже до стрѣлецтва вдавъ ся, то и не сказати. Бувало не мине таке лѣто, щобъ вонъ тыхъ два або и три медвѣдѣ не вбивъ, за инчу дичь и не згадувати. А увойти до него въ свѣтлицю то нѣчо не видко, якъ лишь тѣ роги оленевѣ да зброю стрѣлецьку, по росошкахъ навѣшану. Були тамъ и такѣ роги, що въ 4 росохъ, коли не больше. І що вже зброя! а що вже коникъ на стайни, сивый якъ голубъ! а що вже сѣдельце турецьке да поводы шовковѣ срѣбромъ цвѣтованѣ!...

Зо Сидоромъ жили мы собѣ лѣпше, якъ два родны браты, да якъ намъ и не жити було, коли оба жвавѣ, оба багацькѣ сыны, сказано единчуки, а ще до того оба стрѣльцѣ! Нѣ пообѣдаемо оденъ безъ одного, нѣ повечеряемо. Чи вонъ, бувало, до мене прибѣжить, чи я до него: говоримо, смѣемось, радимось, полюемо, або посѣдлаемо собѣ коники та гайда въ заложку! А якъ и то нѣ, а мы полягаемо собѣ въ чердацѣ, позакурюемо люльки, та станемо собѣ нашій стрѣлецькій придабашки оповѣдати, або такъ що...

Насъ водобрано однои днины двадцять, де-кого до Егровъ, де-кого до Пармы, а мене до Гузаровъ. А скоро намъ присягу прочитали, звелѣвъ насъ оденъ охвицерь подъ арештъ дати. „А знайте“, каже, „щобъ вамъ на завтра страву поприносили, бо рушите кождый до свого полку“. Я вже такъ прошу ся: „пане охвицеръ“, кажу, „сизый мой, пустѣть мене хоть домовъ попращатись. Я завтра, наколи скажете, на тогды ставлю ся! Пустѣть, пане, пустѣть!“

Охвицеръ засмѣявъ ся. „Войте“, каже до мого батька (а вони були тогды войтомъ) „що отсе за парубокъ? можна его до завтра пустати?“

„Се мой сынъ“, кажуть батько, а слезы имъ лишь кить-кить по бѣлой бородѣ — „коли ласка, пане, то можете го пустити, я ручу за него“.

Отъ и пустили.

Конець буде.

НЕ МАРНУЙМО ЧАСУ.

Въ числѣ 39 „Свободы“ зъ сего року, була появилась вельми обдумана статія, въ котрой загалъ Русиновъ въ имени вспольного добра американьскои Руси, завзивавъ до згоды а водтакъ до працѣ народнои вспольными силами. Въ той статіи докладно було подано: якій важній справы має американьска Русь до залагодженя. якій наглій потребы до заспокоеня, щобъ мы не загинули и не вынародовились, але жили своимъ житемъ, яко Русины и добрій горожане сеи вольнои краины.

Статія, о котрой тутъ говорить ся була патріотичною водозвою и голосомъ народа; а голосъ народа, есть голосомъ божимъ, котрому треба водкликнутись и слухнянымъ бути. Я думавъ, що уже въ слѣдующомъ числѣ „Свободы“ заявлять декотрій зъ нашихъ письменныхъ людей свои думки и поднесуть свой голосъ въ такъ важномъ дѣлѣ и своими увагами розяснять справу, котрои нѣякъ заспати, або ad calendas graecas водкинути не годить ся.

Сли не милюсь, то до нынѣ тая водозва осталась мертвою буквою на папері и голосомъ вопіющимъ въ пустинѣ.

Залишене и занедбане такъ важного дѣла, есть великимъ грѣхомъ бо противить ся заповѣди „любви ближняго“, котру то заповѣдь найбольше кладе на серце Христосъ своихъ послѣдователѣвъ. Въ водозвѣ звертаесь нашъ робочій и мало просвѣщеный людъ на першомъ мѣсци до своихъ духовныхъ отцѣвъ и просить помочи, просить вказати му певну, просту и безпечну дорогу, що веде не только до осягненя позагробного щастя, але до получшеня его щербатои долѣ и на семъ свѣтѣ, де мусить въ потѣ чола свого працювати на хлѣбъ свой. Тутъ хорый звертаесь до лѣкара и просить о здоровле, темный на души бажае озареня ума, голодный молить о душевну поживу. И якъ-же ту можна мовчати и не водповѣсти нашому люду на его просьбу и заспокоити его наглій потребы, яки мае, яко народъ?

Чи той нашъ рускій простодушный и жертволюбивый народъ домагаесь може чогось не можливого, трудного до перепровадженя въ дѣло? Народъ бажае, щобъ всѣ рускій католицкій священники такъ зъ Галичины, якъ и зъ Угорскои Руси, порозумѣлись мѣжь собою якъ стати до вспольнои акціи проти нападниковъ, спекулянтовъ на нашу народность и вѣру въ нынѣшныхъ часахъ, заховати будуче поколѣне водъ вынародовленя ся и утримати людъ въ правдивой вѣрѣ Христа. Щобъ доконати дѣла такъ великои ваги и далекосяглости, то треба конечно вспольной вымѣны гадокъ, серіозного призадуманя ся надъ перепровадженемъ въ сущность тои справы, уложити певный плянъ дѣланя, докладно означити средства, щобъ осягнути цѣль. Тое дасть ся тодѣ зробити, наколи на першомъ мѣсци нашій духовній отцѣ и предводителѣ народу, зойдуть ся всѣ на означеный день и въ означене мѣсце для вспольнои нарады во благо церкви и народа. Мы священники есьмо въ совѣсти обовязаній водклыкнутись на голосъ народа и спѣшити до него съ помочною рукою особенно тодѣ, наколи людъ самъ звертае ся до насъ о раду и пораду въ своимъ народномъ лихолѣтю и потребѣ. Тымъ робомъ народъ заявивъ, що мае сильне довѣріе до своихъ священниковъ и покладае на нихъ свою надѣю.

Се богато значить и мы повинній користати зъ часу а не тратити его, щобъ тяжко не прійшло водповѣдати въ день суду.

Народъ, котрый серцемъ душею горнеть ся до своихъ священниковъ, покладае на нихъ свои задушевній бажаня и надѣи, зъ щиростію и простодушностію вычисляе свои потребы, свои злиднѣ, заслугуе повнымъ правомъ на послухъ и помочь. Такій народъ дасть ся попровадити до бажанои меты и послушный буде голосу мудрыхъ провѣдниковъ. Горе одже тымъ, котрыхъ обовязокъ и званне вымагае покористати зъ нагоды и показатись правдивыми душпастырами а не наемниками.

Розважившись все подробно и приглянувшись, клычу до всѣхъ моихъ братовъ по чину: не тратьмо часу, но берѣмъ ся до спасительного дѣла во честь Бога, спасеніе душь и на хосенъ нашого бѣдного, но чесного и тяжко працюючого люду!

Крайна пора, послѣдный вже часъ **склыкати перше народне вѣче въ Америцѣ, на котромъ мають явити ся всѣ рускій католицкій священники и водпоручники братствъ, щобъ застановитись надъ нашимъ тутъ житемъ-бутемъ** и уложити певный плянъ и дорогу, котрои намъ триматись треба щобъ осягнути цѣль, а именно: охоронити на будуче нашъ народъ водъ вынародовленя ся, вказати шляхъ, по котромъ мае ступати до просвѣты, поступу и добробыту, утвердити въ правдивѣй вѣрѣ Христа и приспособити его такъ, щобъ бувъ годный свободы и умѣвъ зъ неи покористати будучи чеснымъ горожаниномъ сеи вольнои краины, а не перестаючи бути Русиномъ мыслею, сердемъ и душою.

Посля моеи думки найлучше булобъ скликати **тее перше народне руске вѣче на день 10-го Февруара по новому численю 1896 року въ мѣстѣ Олифантъ, Па.**

Въ той цѣли маесь заложити комитетъ, котрого обовязкомъ буде занятись якъ слѣдъ тымъ народнымъ вѣчомъ, на котромъ кромъ священниковъ мають явити ся водпоручники братствъ зо всѣхъ сторонъ Соединеныхъ Штатовъ.

Се мое скромне предложене. А теперь най кождый подносить свой голосъ въ той справѣ и подае свои гадки чи то въ „Свободѣ“, чи то въ „Вѣстнику“.

Гр. Гр.

НОВИНКИ.

— Будучи тамтого тыжня въ Шенандоа, Па. бачилисмо, що реставрація нашои першои рускои церкви продовжаесь.

— Въ Лондонѣ 23 грудня померъ Сергій Степнякъ, выгнанець и писатель. Небощикъ йшовъ до свого приятеля въ Чісвікъ и по дорозѣ розъѣхавъ его тренъ. Степнякъ бувъ зъ роду Малоросъ, походивъ зо пляхты козацкои. Родивъ ся 1841 въ Гадячи на Украинѣ.

Выгнаный зъ Россіи, живъ довшій лѣта въ Лондонѣ и тамъ появилось больше его дѣлъ якъ: „Тираньскій рядъ въ Россіи“ и др. Американьскій газеты такъ англійскій, якъ и нѣмецкій згадуючи про Степняка приписують ему авторство, дѣла Драгоманова: „Историческая Польща и великорусска демократія.“ Навѣть нѣмецка газета „Pittsburger Volksblatt“ называе Степняка: Сергій Михаилъ Драгомановъ Степнякъ. Ажь такій куріозы выходять зъ незнаня нашои літературы.

— До Бразиліи — якъ пише до „Дѣла“ зъ Удіне академикъ п. Левъ Турбацкій — выѣхало 8-го с. м. кораблемъ Attivita savona 230 родинъ зъ Галичины, около 1300 душь, выправленыхъ агентомъ Сільвіомъ Нодарімъ. Родины переважно рускій побочь польскихъ и нѣмецкихъ. Того самого дня выѣхало зъ руки агента Джерголета около 20 родинъ малымъ кораблемъ Artois до Марсиліи, а звѣдтамъ поѣдуть т. зв. пакеботомъ Aquitaeine такожь до Бразиліи. Сій еміґранты Джерґолета пойдуть посля всякои имовѣрности до Сао Паольо, а еміґранты Нодаріого згодили ся, що на выпадокъ, якъ бы ихъ не взяли да Нараны, пойдуть всѣ до Санта Катаріна.

СМѢХЪ И ПРАВДА.

Подорожна.

Схотѣлось бабѣ у постъ мясного, а грѣхъ. Думала, думала... Далѣ выйшла на дорогу, сѣла й починае собѣ гарненько сальце заѣдати. Коли йде чоловѣкъ: „А що се ты, бабо, робишь? Теперь постъ!“ На те баба: „Подорожнѣму, сыночку, чоловѣкови не грѣхъ“.

Въ шинку.

„Где теперь хочешь итн?“

„Та я теперь иду на цвинтаръ, на гробъ моей небожки жѣнки.“

„Бой ся Госп. Бога! та въ такомъ пяномъ станѣ!...

„Та то ничь, бо она мене за свого житя ничимъ не видѣла, а и по ей смерти хочу ей вѣрнымъ остати ся. По тверезому не спозналабы мене“.

Digitized by SVOBODA-NEWS.COM

JOS. WOLF.
SHAMOKIN, PA.

Найбо́льший складъ убрань на цѣле мѣсто, такъ для старшихъ, якъ и для дѣтей.

Убраня найрозличнѣйшого доброго ґатунку и найновѣйшего крою, завсѣгды суть на складѣ до выбору.

Оверковты въ цѣнѣ отъ $2.50 до $15.00

Цѣле вовняне убране для мужчинъ можна достати въ цѣнѣ нечавши отъ $7.00 и выжше.

Великій складъ капелюховъ, шапокъ, сорочокъ и другихъ потрѣбныхъ рѣчей до убраня ся.

Кто хоче добре и красно убрати ся нехай спѣшить до:

Іоса Волфа

на Shamokin Str. N-го 703.

JOHN GLOWA,
EXSELSIOR, PA.

Одинокій шторь на цѣлый Excelsior

Ивана Гловы.

Вже его непотребуемо захвалювати, бо кождый не вóдь нинѣ его знае, а хто еще не знае, най зайде и купить, а певно не пожалуе.

JOSEPH WALLISCH
JOHN AMBICKI
(Йосифъ Валѣшь)
(Иванъ Амбицкій)
212 Lincoln Str.
SHAMOKIN, PA.

Сполка найлѣпшихъ, найсолiднѣйшихъ и найтаньшихъ кравцóвъ на цѣле мѣсто.

Роблять дуже ладно убраня нови, на весѣля, недѣлѣ, свята и на будни дни. Хто разъ у нихъ купить убране, певно нѣколи до другого кравця не зайде, бо такъ полюбить ихъ роботу, що и другому ще порадить зайти до нихъ.

Мають на складѣ готови убраня: кошулѣ, и други розлични рѣчи.

Спровуйте краяне, а не пожалуєте.

D. SALEY
102, Essex str.
JERSEY CITY N. J.

Продае книжки руски: **молитвословы, бíблíи, житя святыхъ**, всякí популярнí научнí брошуры и другí руски книжки.

Календари на 1896-ый рóкъ по 40 и 50 цнт.

Буквари по 20 цнт.

Ю. Щипчикъ и Г. Трохановскій.
46. Second Str.
MT. CARMEL, PA.

На цѣле мѣсто одна, однѣсенька руска бучерня.

Мясо все свѣже и добре. — Розвозять въ часъ и скоро.

Люде добрí, чижь вѣчно будемо вспомагати чужихъ?

HENRY PARRY

одинокій вóдповѣдный кандидатъ на

Директора убогихъ
(Overseer of the Poor)

При надходячихъ выборахъ на сю посаду голосуйте Братя на Генрика Парра.

---

9 W. CENTER ST.
SHENANDOAH PA

ФАБРИКАНТЪ

Прапорóвъ (фанъ Хоругвъ, Одзнакъ Пасовъ, Шапокъ для Братствъ

Фана для парады зъ найлѣпшого едвабу; чотыри и пóвъ черезъ шесть и пóвъ стóпъ со всѣма приборами $25, и 26.75

Прапоры больши зъ найлѣпшои матерíи по $32.00 $35.00 $45.00 и $50.00

Пишѣть по цѣнники и по пробу до:

R. H. MORGAN
9 W. Centre Str.,
SHENANDOAH, Pa.

Dr. F. J. MEEK,
Д-ръ. МИКОЛАЙЧИКЪ
Cor. Shamokin & Chesnut str.

Одинокій лѣкарь, слабянинъ на цѣле мѣсто. Лѣчить всякí хоробы совѣстно и въ короткóмъ часѣ. Особливо незрóвнаный лѣкарь въ справахъ положничихъ.. Говорить по англíйски, по руски и по польски. Горячо поручаемо сего знаменитого доктора, нашимъ Русинамъ.

НАЙСТАРША, НАЙЛУЧША, НАЙСЛАВНѢЙША

АПТИКА

есть безперечно

T. R. CLARKSON & CO.
Cor. Shamokin & Sunbury str.
SHAMOKIN, PA.

Всѣ докторы мѣжь котрыми и Д-ръ Миколайчикъ шлють свои рецепты и поручають всѣмъ тую аптику, де всѣ лѣки приготовляють ся совѣстно.

Dr. JOHN SZLUPAS,
Office: 421 Penn Ave
Telephone: 1613.
SCRANTON, PA.
АПТИКА СЛОВѢНСКА.

Лѣчить всякí хоробы въ короткóмъ часѣ и успѣшно

Поручаемо сего доброго лѣкаря нашимъ братимъ Русинамъ.

THE LYNDHURST,
Shamokin Str.
РУСКА РЕСТАВРАЦІЯ.
Ефремъ Лучковецъ
Иванъ Сѣкора

Мають завсѣгда дуже смачни на способъ краевый приладжени снѣданя, обѣды и вечеріи, тепли и зимни перекуски (lunch), пиво, горивкѣ, вина, лѣкеры найлѣпшого ґатунку.

Услуга пильна и солѣдна.

Памятайте на своихъ!

ЮЛІЯНЪ КОПЫСТЯНСКІЙ
Гавріилъ Малинякъ
Гуртовный складъ
(Wholsale)
20 Market str.
SHAMOKIN, PA.

Мають завсѣгды на складѣ свѣже добре пиво въ великихъ и малыхъ бочóвкахъ зъ найлучшихъ броварóвъ, горѣвки (whiskey) и лѣкеры найлѣпшого ґатунку

Братя! замавляйте у своихъ.

O. MURDZA & BRO'S.
О. МУРДЗА и БРАТЪ.
46. Second str.
MT. CARMEL, PA.

Тóлько оденъ рускій шторъ на цѣле мѣсто. Всякí товары найлѣпшого сорта. Услуга точна. Конѣ, якъ каты.

Купуйте люде у свого, вже часъ покинути жидовъ.

РУСКІЙ КОМ. ШТОРЪ
727 Commerce str.
SHAMOKIN PA.
Манажеры:
Михаилъ Лабовскій
Михаилъ Колодѣй

Всяки товары найлѣпшого сорта, дуже тунí

Родимцѣ! не спомагайте жидóвъ, але своихъ братóвъ!

J. BOBKOWSKI
ПРЕДПРІЕМЦЯ ПОХОРОНОВЪ.

300
PEARL and MULBERRY str.
SHAMOKIN PA.
и въ MT. CARMEL, PA.
229-231 E. South Hickory st.

Удавайте ся въ потребѣ до него.

PETRO SERAFIN
Петро Серафинъ
424 Shamokin Str.
Рускій готель.

Маѣ пиво, віску и всякí другí здоровí напитки. Готель чистенькій, услуга порядна, честна и солíдна.

Вже часъ покинути чужихъ, а себе самыхъ пóдпомагати!

LIACHOWICZ & FEINBERG
(Ляховичъ и Файнбергъ)
425 Shamokin str.
SHAMOKIN, PA.
Польско-литевскій зегармістры и ювілєры.

Всяки направы зегарковъ выконують точно, таньо и въ короткомъ часѣ. Обручки слюбни, якъ хто купуе достае въ подарунку а рный будзѣкъ.

Стѣнні зегары дають на выплатъ.

ОДИНОКІЙ РУСКІЙ ШТОРЪ
ВЪ
ОЛИФАНТѢ ПА.
Пóдъ зарядомъ
ГЕОРГІЯ ХИЛЯКА

Звѣстного рускаго патріоты. Есть се найлучше заосмотреный зó всѣхъ шторóвъ во всѣ потребнí товары и всякого рода по якъ найтаньшóй цѣнѣ.

Кождый тамошный Русинъ уважаючи себе правдивымъ и щирымъ патріотомъ, най спѣшить до свого руского штору. Особенно нашí ґаздынѣ най йдуть громадно!

Нащо Юськóвъ, Шмулѣвъ помагати? Идѣть до свого.

Алексей Галабурда.
(ALEK HALABURDA)
Рускій одинокій готель,
(недалеко лігайского дíпа)
въ
MT. CARMEL, PA.

Готель чистенькій зó всякими выгодами. Пиво, вѣска, темперъ и другí напóѣ все свѣжи и найлѣпшого ґатунку. Услуга чемна. Склянки великí и малí пóсля вподобы. А все незвычайно тано. Всякí перекуски, якъ такожь обѣды и вечерѣ можна дóстати.

Спробуйте тóлько, а перше де инде не зайдете.

РУСКА ТОРГОВЛЯ
(Creek Store Company)
415 Shamokin Str.
въ ШАМОКІНЪ ПА

Поручае мѣсцевымъ Русинамъ и на околицю своѣ богатый складъ всякого рода виктуалóвъ и майнерскихъ знарядóвъ.

Е тутъ мясо
И лопата,
Суть и скирнѣ
И гербата,
Перець, гвозды и кобасы,
Мука, крохмаль, солонина
Мыски, горшки всѣ овочи
Зеленина и сушенина.
Е чернушка,
Е петрушка.

M. ROTHSCHILD,
642 E. Sunbury Str.
SHAMOKIN, PA.

Великій складъ всякого рода убрань. для старшихъ и для дѣтей. Капелюхи, шапки и всякí другí рѣчи того рода въ найлѣпшомъ ґатунку, въ низькихъ цѣнахъ.

Молись, трудись, учись, до СОЮЗА запишись, до читальнѣ ходи, Бога въ сердцю май, ближняго люби, церковь посѣщай, Свободу читай, Русь святу люби, доброму научай ся, грошей не марнуй, въ процеса не вдавай ся. Въ лютерію не грайте, тóлько грóшъ щадѣть

Братя! намъ треба „Народного Дому", ану скинтесь по центови Се не забувайте! . . . . Буде зъ васъ.